

XXVII. (22) Pippinus omnem Aquitaniam peragrando suæ ditioni subdit; nec tamen, ut voluit, Weiserium capit, sed ille semper vastationi & fugæ intentus; donec dolo VVaratromis peremptus, & fugæ & tyrannidi finem dedit. Pippinus ab Aquitania regrediens, ad Sanctum Dionysium VIII. Kal. Octobris diem obiit anno ætatis LIV.

I. Karlus cum Karlmanno fratre regnavit annos III.

II. (23) Karlus cum fratre Karlmanno Hunoldum in Aquitania rebellantem capiunt.

III. (24) Karlmannus Rex obiit villa Salmunciaco; sepelitur Remis.

IV. (25) Karlus in Saxonia castrum Æresburg expugnat, fanum & lucum eorum famosum Irminful subvertit.

V. (26) Interea cum exercitus siti fatigaretur præ siccitate, subito in quodam torrente media die divinitus aquæ largitissimæ effusæ sunt. Saxones ad Regem super (27) VVifaraha venientes, obsidibus datis pacem rogant.

VI. (28) Karlus, invitante Hadriano Pontifice Romano, Italiam ingreditur. Desiderius Rex obsistere nititur, clausis Alpium obferatis obviam pergit. Franci clausas referant; Desiderius Papiæ includitur.

VII. (29) Karlus Papiam civitatem obsedit; nullum ingredi vel egredi permittit. Interim Karlus orationis causa ad limina Sancti Petri pergit. Adrianus Papa gaudens cum magna gloria Regem advenientem suscipit; diem Sanctum Paschæ solenniter celebrant, & cum lætitia Regem prosequitur. (30) Revertente Karlo Rege à Roma, Langobardi obsidione pertæsi, Civitate cum Desiderio Rege egrediuntur ad Regem. Rex verò alia die cum hymnis & laudibus ingrediens, thesauros Regis ibidem repertos dedit exercitui suo, & cunctum Italiæ Regnum adeptus, regreditur in Franciam, adducens secum Desiderium & conjugem ejus ac (31) filiam. Adalgisus filius ejus fuga lapsus per mare Constantinopolim venit.

VIII. (32) Karlus ab Italia regrediens dedicationem Ecclesiæ Sancti Nazarii, & translationem corporis ipsius in Monasterio Laureham celebrat Anno Incarnationis Dominicæ DCCLXXIV. die Kalendarum Septembris (33) Karlus (34) Saxones vastatis Heresburg & Sigiburg castella capit, custodias ibidem dimissis revertitur in Franciam.

(22) A. C. 768. apud Freherum; in Pitheæana autem editione perperam hæc referuntur ad annum 765.

(23) A. C. 769. apud Pithæum & Freherum.

(24) A. C. 771. apud Pith. & Freher.

(25) A. C. 772. apud Pith. & Freher.

(26) A. C. 772. apud Pith. & Freher.

(27) Hoc est *Visurgim*, nunc *die Vveser*.

(28) A. C. 773. apud Pith. & Freher.

(29) A. C. 773. apud Pith. & Freher.

(30) A. C. 774. apud Pith. & Freher.

(31) Filia hujus nulla sit mentio apud Pithæum & Freherum.

(32) A. C. 774. apud Freherum; in Pith. autem editione hæc desunt.

(33) A. C. 775. apud Pith. & Freher.

(34) *Saxones vastatis* pro *Saxonibus vastatis*; quæ ratio loquendi alias sæpe occurrit in his Annalibus, uti paulo post *custodias dimissis* pro *custodiis dimissis*.

(35) A. C. 776. apud Pith. & Freher.

(36) Apud Pith. & Freher. legitur *Ruodgaudum* & *Hruodgaudum*.

(37) A. C. 777. apud Pith. & Freher.

(38) A. C. 778. apud Pith. & Freher.

IX. (35) Karlus in Italia (36) Hruotgaudum tyrannidem molientem interimit.

X. (37) Saxones post multas cædes & varia bella adfecti, non valentes resistere, tandem Christiani effecti, Francorum ditioni subduntur.

XI. (38) Karlus contra Saracenos Pampalonam Civitatem capit. Abitaurus Saracenorum Rex dedit obsides fratrem suum & filium, & reddidit Civitates, quas tenebat; inde proficiscitur ad (39) Casaris-Augustam, adducit secum (40) Ibimlarbi Regem Saracenorum. Wituchindus Saxo tyrannidi nititur.

XII. (41) Saxones rebellionis insistant; strages & incendia in Franciam usque in Rhenum peragunt. Karlus ex itinere Hispanorum regrediens, exercitum obviam mittit, Saxones in fugam vertit.

XIII. (42) Karlus Saxones obprimit, & adversantes sibi Dei auxilio superat.

XIV. (43) Karlus Romam denuo adiens, (44) Adrianus Papa Pippinum filium Regis baptizavit, & à Sacro Fonte suscepit, & Regem super Italia unxit; similiter & Hluduvvicum fratrem ejus super Aquitaniam; celebrantque Pascha Domini cum magna gloria.

XV. (45) Karlus Rex Tassilonem Ducem ad se accersit Wormaciam.

XVI. (46) Tassilo promittit fidem servare Regi cum iurejurando; quem dimittit Rex honorificè, & imperat sibi obsides mitti, quod ita & fecit.

XVII. (47) Widuchindus Saxo post multam tyrannidem peractam in semet revertitur, venit ad Regem; fidelis effectus baptizatur.

XVIII. (48) Per idem tempus multa signa apparuerunt, inter quæ signum Crucis in vestimentis hominum frequentissimè apparuit. Sanguis etiam è terra ac de cælo perhibetur fluxisse.

XIX. (49) Karlus Romam adveniens, Haragisus Dux Beneventanus mittens filium suum (50) Rumaldum Regi, & munera, ut in terram suam ne intraret, & quicquid imperaret faceret: quod Apostolicus audiens non credidit, neque Franci, sed persuasit Regem proficisci in terram Beneventi. (51) Haragisus relinquens Capuam civitatem, in Salerno concluditur; mittit Regi munera, & Grimoltum filium suum, & XII. obsides; obtinuit, ut terra illa non vastaretur. Karlus Romam remeans, Tassilonis Legati postulant Adrianum,

(39) *Casaraugusta*, sive *Cæsarea Augusta*, nunc *Saragoza*, Metropolis Aragoniæ.

(40) Apud Pith. & Freher. legitur *Ainalarabi*. Rectius *Ibinalarabi*.

(41) A. C. 778. apud Pith. & Freher.

(42) A. C. 779. apud Pith. & Freher.

(43) A. C. 780. apud Pith. & Freher. Notandum etiam hic est modus loquendi Latino-barbarus, qui in his Annalibus alias quoque occurrit. *Karlus Romam denuo adiens*, *Adrianus* &c. pro *Karlo Romam denuo adente*, *Adrianus* &c.

(44) A. C. 781. apud Pith. & Freher.

(45) A. C. 781. apud Pith. & Freherum.

(46) A. C. 781. apud Pith. & Freher.

(47) A. C. 785. apud Pith. & Freher.

(48) Hæc apud Pith. & Freher. referuntur ad A. C. 781.

(49) 786. apud Pith. & Freher.

(50) Idem paulo post appellatur *Grimoltus*. apud Pith. & Freher. legitur *Grimaldus*.

(51) A. C. 787. apud Freherum. In Pitheæana autem editione perperam hic confunduntur acta anni 786. & 787. Ibidem ut & apud Freherum pro *Haragisus* legitur *Aragisus*.